

Universal Declaration of Human Rights - Julia

© 1996 – 2009 The Office of the High Commissioner for Human Rights

This HTML version prepared by the UDHR in Unicode project, <http://www.unicode.org/udhr>.

DUNYA" MUME MDOGWYA" HAKYAW DANTIIGELIKAN

Kúmanabila

K'à mìnà à mà kó dúnya' mànton' bεε ká kan ni bòn̄ya ye, àni kó bεε ká kan sàriya' la làkika' la, kó ò le be bεε ya hɔɔɔɔ' sàbati, kà bεε kánya jàsuma' dúnya' sìgì' la.

K'à mìnà à mà kó mɔɔɔɔ hákε lɔnbaliya' ni à jàtebáliya' nàna ni syáman ye dúnya kɔɔɔ, minw kà hádamadenw dùsu' kàsi, àni K'à mìnà mà tèle kúra min bɔɔɔ, à fɔɔ kó kúma' mín ká dí mín yé, ò bé ò fɔ, díina' mín ká dí mín yé, ò bé ò kε, kó mɔɔɔw kà síran ngɔɔ jà, ò báanna, kó fàgantánya júgu báanna, ò kúma' kera benkan ye min kera hamamadenw haminankoba ye,

K'à mìnà à mà kó kà mɔɔɔɔ hákε' látanga ní sàriya' sigili' yé sèn kán, yé wájibi yé wálasa mɔɔɔw kàna wájibiya kà múruti bènkan̄ni' kánma, àni fàngajúgu' kánma,

K'à mìnà à mà à ká kán tériya' yé kε jàmanaw ni ngɔɔ cε,

K'à mìnà à mà dúnya' mùme sáratikan' ná, Dúnya' Jàmanaw yá tɔ màntonw bεε kà à yira kó ù lánin be mɔɔɔɔ hákεyabaw' la, ù lánin hádamadenya' tá bòn̄ya' ní à lànbe' la, ù lánin be cεw ní mùsow kányanngɔɔmɔɔyá' lá hákε' lá, ní ù kà nàniya' sìri kà mɔɔɔɔ yá jε sàbati, àni kà jànamaya' kεcogo juman' sìgi sèn kán hɔɔɔɔ' bεεbεε kɔɔɔ,

K'à mìnà à mà Dúnya' jàmanaw kà à nàniya kó ù bé jεn ní Tɔnba yé kà mɔɔɔɔ hákεyaw látànga à jà' mà dúnya' mùme kɔɔɔ,

K'à mìnà à mà, ò nàniya juman té sé kà síra' kɔɔ ní benkelenma má kε mɔɔɔɔ hákεyako ní à hɔɔɔɔyako' kán,

Dúnya' tɔnba' ya ngɔɔnlajereba' kà í kán' bila kà dunya' mumεε mɔɔɔɔ hákεyaw dantigεelikan gánsi kà à yira ò nàniya juman yé fεεn ye, mín ká kán kà kεε mànton' ni náskɔɔn' bεεεε làjɔɔni ye, yálasa mɔɔɔɔ kelen kelen bεεεε, àni jεεkulu kelen kelen bεεεε ye nin dantigεelikan' nìn tó ù hákili' lá, kà ù kàlan' ní lámadamuni' kɔɔɔɔ, kà fεεεε kεε dɔɔɔɔnín dɔɔɔɔnín ù ya húkumu' kɔɔɔɔ, wálima dúnya bεεεε kɔɔɔɔ, kà hákεya nínugu ní hɔɔɔɔɔ ninnugu látàngali' yíriwa, àni kà à kεε bεεεε ye kɔɔɔ ù mà jà' mà, à kεera ù ya jàmana kɔɔɔɔɔ ye, wálima jàmana gbεεεε min bé ù ya màra' kɔɔɔɔ.

Baabu jɔnna

Wólo' lá, hádamaden' bεε ye hɔɔɔ ye, bεε ká kán lànbe ní hákεyaw Mɔɔ bεε ye hákilitigi ye, bεε ye hákilima ye ; ò là, ù ká kán kà ngɔɔ mína ní bádenya ye.

Báabu 2 nan

Mɔɔɔ' bεε dɔ be kà à lɔn kó í ká kán ní mɔɔɔɔ hákεyaw ní à hɔɔ kóɔɔnín' bεε ye nin dantigelikan' nìn kɔɔɔ, mɔɔɔ má kɔ mɔɔɔ kεrɔkεrɔnninya lá, fàragbεko ni fàrafinko te à la, síyawoloma te à cε ni múso má kɔ ngɔɔ ná, í be kán mín fɔ, ó té à la, díinako té à lá, hákilila ye mín yé pólitikiko' lá, wálima hákilila gbεεw, ó te à kɔɔɔkɔ te à lá, n ye fàgantanden ye wálima n ye fàgamaden ye, ó à la, nàfolotígíya ni bólokolonya te à la, jàmakalako ni hɔɔɔɔyako te à la ; jεn o fεn be nà ní wólomali' ye mɔɔɔw ní ngɔɔ cε, ò sí te à lá.

O cógoya kélen mà, kɔɔɔ má kɔ kɔɔɔ la. I kɔɔɔ' lànbe' tɔw cε' mà, í ya jàmana' kera jàmana' yεrɔmahɔɔɔnín ye, à kε jàmana ye mín be jàmana gbεε ya màra kɔɔɔ, wálima à be à yεε bólo jàmana gbεε ya húkumu' kɔɔɔ, wólomali sí te kε kà lá ò kán.

Báabu 3 nan

Mɔɔɔ' kera cogo ó cogo, à ká kán ní nánamaya' ye, à ká kán ní hɔɔɔnya' ye, à ká kán ní lákandali' ye.

Báabu 4 nan

Mɔɔɔ sí te sé kà mìnà kà í kɛ jɔn ye wálìma kà í kɛ bólokoɔɔmɔɔɔ ye, jɔnya' bánna, jɔnféere' bánna sàriya' la.

Báabu 5 nan

A mán kán mɔɔɔ sí ye jàngáta, wálìma kà làjába, wálìma kà à ní ɔɔɔ, níjuguya' dānmátēmē' fɛ, fó kà à lèebu.

Báabu 6 nan

Bɛɛ ká kán ní lànbe' ye sàriya' lá, à kera ɔɔɔ ó ɔɔɔ ye.

Báabu 7 nan

Bɛɛ ká kán sàriya' lá, àyiwa bɛɛ ká kán ní sàriya' ya làtangali' ye kà à ɔɔ à má kɛ wólomali ye. Bɛɛ ká kán ní kɔsemɛ ye sàriya' là kà i yere tanga bɔ wólomali' sùgu ó sùgu mà, mín be dāntigelikan' nìn ɔɔɔ, àni mín be se kà nà ní à ɔɔɔli' ye.

Báabu 8 nan

A be ben mɔɔɔ bɛɛ ye cɛn yere l, í ye í ya jàmana' sàriyaso' màgbɛ sàriya' mín pásininin be ò kópa' mà, kà i lákisi kà bɔ wálew mà, mínw be jàmana sàriyaw ɔɔɔ.

Báabu 9 nan

A mán kán mɔɔɔ sí ye mìnà, wálìma kà dòn kàso' la, wálìma kà à gben kà bɔ à fàso' la, kà à ɔɔɔ kùn te à la.

Báabu 10 nan

A ká kán mɔɔɔ' bɛɛ ye, bɛɛ fána ká kán ò lá, ni bèn kera i kán, i ya kiti tige námara te mìn na, bɛɛ na'na, tìribinali la, mín be à yere sàgo' la, ká kán mín na fána, tìribináli' mín bena jó dí à mà kà à ya háke lɔ à ye, wálìma kà jàlaki' bèn à kán cɛn' yere la, ni à jó te à la.

Báabu 11 nan

1. Ní mìnaliko lára mɔɔɔ ó mɔɔɔ kùn, à te se kà mìnà ábada, fó ni kíti kà à yira tìribináli' la, kà à ɔɔɔ áwoka kà à láfàsa, kó àle nɔ' lò làkíka' la.

2. Mɔɔɔ sí te se kà mìnà kó la, kó' mín ketuma' kà à ɔɔɔ kójugu te i ya jàmana' kɔɔ, wálìma dúnya' sàriya' la. Mɔɔɔ' be kó' kɛ tuma' mín na fána, à ni nāngíli' mín ká kán, ò wágati' la, fóyi te se kà fàra ò kán kɔ' fɛ.

Báabu 12 nan

A te ben mɔɔɔ sí ye i sèn' dòn mɔɔɔ gbɛɛ ya nánamaya' kópaw la, à ya sókɔɔ kópaw la, àni kà à ya bàtakiw kɔɔɔna gundow la, kà à ɔɔɔ jɔnɔn te à lá ; wálìma kà mɔɔɔ' lèebu, kà à ɔɔɔ' cɛn. Sàriya' ká kán kà lɔ bɛɛ kɔ ɔɔɔ kà i látànga kà bɔ ò kó sùguya' mà.

Báabu 13 nan

1. Kà tágama jàmana' kɔɔ, ɔɔɔ ó ɔɔɔ ká dí i ye, jàmana' ɔɔɔ' mín ká dí i ye, kà sìgi yèn fána, o benna bɛɛ ye.

2. Kà bɔ i fàso' la à ká dí cógo' mín, kà sègi à ká dí i ye cógo' mín, ò benna bɛɛ ye.

Báabu 14 nan

1. *ḡánimabori' ḡá, mín ye kà siran i ní' ḡá kà i yere ḡíni, à be ben bεε ye ye dògotu ḡíni, kà ḡàmana gberε ḡíni, kà i kàlifa' sigi yèn, wà ḡàmana sí te se kà bàni i la kà i gbεn.*

2. *Kà kójugu' ke sàriya' ká kán kà i nɔ' mìnna mín na, wálíma mín dúnya' sàriyaba' sɔsɔ, kó i be bòli kà tága i kàlifa ḡàmana gberε la, ò kó tε.*

Báabu 15 nan

1. *Mɔɔɔ' kera cógo ó cógo, à ká kán ni ḡàmana' dɔ ḡàmanadénya ye.*

2. *Mɔɔɔ si ya ḡàmanadénya' te se kà bɔsi i la kà à sɔɔ kùn jɔnjɔn te à wà mɔɔɔ si te se kà mɔɔɔ si bàli kà bɔ ḡàmana' dɔ ḡàmanadénya' la kà dòn dɔgbεε tá la.*

Báabu 16 nan

1. *Cε' ni mùso' fεn ó fεn séra bálikuya' mà, à be ben i ye fúru ke, kà ke ; lónanya ní dùgulénya te ò la, díinako te ò la. Cε ni mùso bεε ká kán sàriya' la, fúru' sirili' la, celasígi' kɔɔ, àni fúrusa' tá fànfela' la.*

2. *Fúru' te sé kà sìri ní à má ke ni fúrujɔɔn' fíla ya jεn' ye.*

3. *Dénbaya dénbayaw kenin jɔɔɔn kán, ò le ye sigida' ni màrada' jù' ye, wà à ká kán sigida' ni fànga' ye ù lákanda.*

Báabu 17 nan

1. *Mɔɔɔ kélen, wálíma jekúlu', bεε ká kán ni táya' ye, bεε tá ye i tá ye.*

2. *Mɔɔɔ dɔ mán kán kà bèni dɔ kán kà à tá bɔsi à la fàniya' kán.*

Báabu 18 nan

Míiríya' mín ká dí i ye, i hákili' kà fεn' mín mìnna, díina' mín ká dí i ye, bεnna bεε ye ; ò kɔɔ' ye kó ni i be à fε kà bɔ díina' dɔ la kà dòn dɔgbε la, ò be i mà ; kà díina' fàlen, ò be i mà ; àyiwa bεε be se kà i ya séli' ni ya díina' ke i kélén, wálíma ḡàma' la, sùtara la wálíma kenε' kán, à kera kàlanni' tá síra' ye, wálíma bàto' tá síra', wálíma séli.

Báabu 19 nan

Hákilila' mín ká dí mɔɔɔ' mín ye, ò bεnna i ye, à fli' kenε' kán, ò dàgara ye. O kɔɔ' ye kó mɔɔɔ si te se kà mɔɔɔ tɔɔɔ à hákilila' kánma, mɔɔɔ se kà mɔɔɔ' bàli kà kùnnafóniw gánsi jɔɔ' mín ká dí i ye, ḡàmana' mín ká dí i ye.

Báabu 20 nan

1. *Kà jɔɔɔn lájεn jɔɔɔnye bolo mà, wálíma kà tɔn' sigi, ò dàgara mɔɔɔ' bεε ye.*

2. *A te se kà wájibiya mɔɔɔ si kán, kó i ye ke tɔn dɔ tɔnden ye kà à sɔɔ à mán dí i ye.*

Báabu 21 nan

1. *A be ben bεε ye i sèn' dòn i fàso' kónaw ḡánabɔli' la, à kera yerebakun' ye wálíma i kà i wàsa' dòn mɔɔɔ gberε la, i yere kà mɔɔɔ' mín sùgandi i yere mà.*

2. *Kà lɔjɔɔ' sɔɔ i fàso' fòrobabáaraw la, ò be ben mɔɔɔ bεε ye, wà bεε ká kán à la.*

3. *ḡàma' ḡàniya' le ye màrabólo' ya fànga' jù' ye ; ḡàma' be ò ḡ lánkenemaya kàlafíli' sèn' fε, ní' ò ye wóte' ye, námara te mín na. O kàlafíli' ká kán kà ke tuma ni tuma, bεε ye wóte cógo kélen na, gùndo la wálíma cógo la, bεε be i yere le ḡàniya' yira.*

Báabu 22 nan

Sigidénya' húkumu' kɔɔ, bæ ká kán ni i fàso' màrabólo' ni dúnya' tɔ demɛ' ye, i ya dúnyalatige' gbɛleyaw la ; bæ ká kán ni nàfasɔɔ hákeya' ye, àni màɔɔya' hákeya', àni lɔnko' ni séko' hákeya' mín be í lànbe' kɔɔta, kà í ya hádamadenya' sàbati.

Báabu 23 nan

1. Bεε ká kán ni báara' ye, báara' mín kà dí à ye, bèn te κε à kán báara' mín na ; bεε ká kán kà látànga báarasɔɔɔbaliya' fána mà
2. Mɔɔɔ' ni mɔɔɔ' mín ya báara' ye kélen ye, òlugu ká kán ni sàra kélen ye, wólomali te mín na.
3. Báarakela' bεε ká kán ni sàra ye, mín be ben à ya báara' kíima' mà, mín be à màko' jà, mín be à tó à ni à ya dénbaya' be bálo ù háké' la, bònnya' kɔɔɔ ; kà sínijnasigi' fána jàte' mìnà ò la n'à be ben.
4. A be ben bεε ye sendika sìgi, wálima kà dòn sendika' la, yálasa kà i yere látànga.

Báabu 24 nan

Beɛ ká kán ni làganfíyá' ni dàamu'yé : ò be à yíra ko dàn ká kán kà ye báara' kùntaga' la, báarakela ká kán kà baara' bìla tùmà ni tùmà.

Báabu 25 nan

1. Bɛ́ ká kán ni pánamaya' dàamu' ye, mín be à tò à ni à ya bálo', ù fɛɛɔɔɔ, ù siyɔɔɔ', ù fúrakeli', àni pánamaya' lànganiyalan' be ɔ́ɔɔɔɔ cogo' mín ; báarakela' ká kán ni màraboló' ya demé' ye ní ya báara' cenna, ní jànkáro' kà lásigi, ní lùjura kà à ɔɔɔ, ní à kɛ friyato ye, ni ɔɔɔ' nàna kà à desɛ, wálima gbeleya' fɛn ó fɛn kà à ɔɔɔ, mín be à kɛ desɛbagato ye kà à ɔɔɔ à yɛɛ ɔɔ tɛ.
2. Mùsow ya ɔɔɔɔɔmaya' ni dénw ya dénmisenya' ká kán ní demɛ màgbɛn kɛɛnɛɛnnin ye. A kɛra fúrukɔɔɔden ye, wálima à kɛra fúrukɔɔɔden ye, dén' bɛ́ ká kán ni tàngali' ye.

Báabu 26 nan

1. Bεε ká kán ni kàlan' ye. Sàra mán kán kà bɔ ò kàlan' nà, i n'àfɔ kàlan' dùgumála' fò kà tága sé sépe' mà, wálà bèpes' la. Kà tága sé mà, ò ye wájibi ye. Tekinikikálan' ni báarakalan' ká kán kà ke fe ܠܟܠܝܢ ye ; sánfekalan' ká kán kà mɔɔya bεε mà, bεε ká kán kà kánya à la.
2. Kàlan' làpíni' ká kán kà ke kà mɔɔ' ya hádamadenya' fá, àni mɔɔya' hákew ni à hɔɔnya' lásàbati. A ká kán kà mɔɔnfaamuya mɔɔnbonya' sàbati mɔɔw ni mɔɔn ɕe, kà tériya' sàbati jàmanaw sýaw ni díinaw ni mɔɔn ɕe, àni kà dúnya' tɔnba' deme jásuma' la dúnya' ܠܟܠܝܢ.
3. Dén' ládamu cógo ni à ya kàlan' sífaya' súgandili' ye fàce ni bámuso' tá lè ye ܠܠܝܠܝܢ.

Báabu 27 nan

1. *A be ben bæ ye i sèn' dòn, à kà dí i ye cógo' mín na, i ya jàmalájekow ni jánagbew la, kà dàamu' sɔɔ sékow la, àni kà i niyɔɔ' kɛ lɔnkow yíriwali' la, kà ù nàfa' sɔɔ.*
2. *Fen ó fen bɔra lɔnkow ni sékow ni másalaw kɔɔ, ní à béna kɛ báasi mɔgɔw mà, à kɛra ù bólofen cenni ye wálà kùnmasúuli, bæ ká kán ni làtangali ye òlúgu mà.*

Báabu 28 nan

Dàntigelikán' כֹּכֶחַ hákéyaw ni כֹּכֶחַyá' sàbatíli' sìqida' la, jàmana' כֹּכֶחַ, àni dúnya' μὴ כֹּכֶחַ, βεε κά κάν ní ò ye.

Báabu 29 nan

1. *Sìqida' ya hákē' ye mɔqɔ kélen kélen bæ kùnkò ye, k'à lá à kán ní sìqida' tɛ, i ya mɔqɔya' tɛ dáfa.*

2. Dàn sí te mɔɔgɔ' ya hákeyaw' ni à ya yeremabíla' la, fó à dɔ be kà i kɔɔsi à kana mɔɔgɔ gberɛ tɔɔ, à ye i jànto mɔɔgɔ gberɛ ya hákeyaw la, àni jógoɔnumanya' ni ɲàlì' ni jàma' làganfíya' kánma, bɛɛkanya' kɔɔ.

3. O hákeyaw ni n-tá-ye-n-yeɛ-ye' te ben cógo sí la, ní ù be Dúnya' tɔɔba' ya sàriyaw sɔɔ.

Báabu 30 nan

Yɔɔ sí te dàntigelikan' nín kɔɔ, ní fànga, wálíma jàmakúlu, wálíma mɔ gbansan be sé kà míiriya gberɛ bɔ ò kɔɔ kà nà ni ków ye wálíma wáleyaw ye, minw bena ni dàntigelikan' nín hákew ni à hɔɔɔnya' bènni' ye.
